

MUISTIO HALLITUKSELLE: NELJÄ TARVITTAVAA RESURSSIA UUDEN STRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI

Etelä-Korean, Taiwanin ja Singaporen testaa-jäljitä-eristä -strategiassa testataan kaikki oireelliset kansalaiset välittömästi. Heti tartunnan havaitsemisen jälkeen selvitetään sen lähde ja kaikki oireettomat kontaktit, joka tartunnan saaneella on ollut ja myös heidät testataan. Apuna on muun muassa mobiilisovelluksia ja harjaantunut toimintatapa. Myös terveydenhuollon ja kriittisten alojen ja asiakaspalvelun töissä olevia oireettomia testataan säännöllisesti. Taudin kantajat asetetaan karanteeniin, kunnes tauti on mennyt ohi.

Tällä tavalla tartuntojen leviäminen on vähitellen jatkunut, mutta siten, että epidemia ei pääse hallitsemattomasti valloilleen. Jos epidemia uhkaa karata uudelleen käsistä, kuten tällä viikolla Singaporessa, se hillitään uudelleen tehokkailla mutta väliaikaisilla ja tarvittaessa paikallisilla sulkutoimilla. Terveydenhuollon kapasiteetti riittää antamaan laadukasta hoitoa jokaiselle sairastuneelle ja hyvä tehohoito on jättänyt kuolleisuuden matalalle tasolle.

Samalla talous saa toimia sekä työpaikat ja tuotanto on turvattu. Osa Euroopan maistakin, kuten Itävalta, Saksa, Norja ja Islanti ovat siirtyneet tai siirtymässä tällaisen strategian käyttöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen pääjohtaja Markku Tervahauta ansiokkaasti ehdottikin Helsingin Sanomissa, että Suomessakin siirryttäisiin nopeasti tämän ”hybridistrategian” suuntaan mahdollisimman pian.

Tällaiseen strategiaan siirtymiseksi pitää kuitenkin pikaisesti järjestää tarvittavat resurssit sekä tehdä tarvittavat valtakunnalliset linjaukset sekä jakaa vastuut toimijoiden, kuten sairaanhoitopiirit, kunnat ja yksityiset toimijat, välillä. Seuraavassa on listattu kiireellisimmät resurssit ja tarvittavat linjaukset:

- 1) Ensimmäinen ja tärkein resurssi on tarpeeksi laaja taudin **testaus- ja analyysikapasiteetti**, jotta kaikki oireelliset, altistuneet ja eri kriittisillä aloilla toimivat voidaan testata. Siinä yksityiset yritykset ja terveydenhoitoyritykset ovat julkisten toimijoiden ohella ongelman jo ratkaissut. Testaus- ja analyysikapasiteettimme on viimeistään Etelä-Korean ilmasillan myötä mahdollista skaalata tarpeeksi isoksi. Toistaiseksi kuitenkin THL:n viestiminen siitä, ketä pitää ja ketä saa testata ei ole ollut tarpeeksi selvää. Käytännöt vaihtelevat eri puolella Suomea ja eri toimijoiden kesken.

Nyt THL:ltä kaivataankin selkeää uutta linjausta testauksesta hybridistrategian mukaisesti.

- 2) Toiseksi tärkein resurssi on **työvoima ja apuvälineet altistuneiden tehokkaaksi jäljittämiseksi**. Tämä pystytään varmasti järjestämään eri terveydenhuollon sektoreiden vapaamman sekä esimerkiksi opiskelijatyövoiman avulla. Suunnitellut mobiilisovellukset ovat hyvä lisä tähän työhön, mutta positiivisen testituloksen saaneen oma listaus kontakteista on erityisesti vielä rajoitusten aikana luotettava lähde.

Valmius tartuntaketjujen ja altistuneiden jäljittämiseksi täytyy organisoida nopeasti koko maassa.

- 3) Kolmas resurssi on **riittävät suojavälineet** terveydenhuollon työntekijöille ja kriittisillä aloilla toimiville. Samalla on suojavälineiden saatavuuden ja tuotannon salliessa harkittava kasvomaskien käyttöä kaikilta julkisilla paikoilla ja ihmisten parissa liikkuvilla. Näissä selkeät julkiset viestit siitä, mitä tarvitaan, on tarpeen. Kuten on nähty, Suomessakin pystytään nopeastikin tuottamaan vaikka mitä, kunhan kerrotaan, mitä tarvitaan, paljonko ja millä vaatimuksilla. Tilanne on ollut toistaiseksi

täysin päinvastainen: monet yksityiset toimijat ja yritykset ovat pyrkineet tarjoamaan esimerkiksi Sosiaali- ja terveysministeriölle, THL:lle ja sairaanhoitopiireille ratkaisuja ja tarvikkeita jopa täysin ilmaiseksi, mutta näillä ei ole ollut mahdollisuus ottaa apua vastaan.

On esitettävä julkinen tarjous kotimaisille valmistajille eri suojavälineistä, joita tarvitaan huoltovarmuuden ja turvallisuuden perusteella kotimaassa valmistettavaksi.

Valtiovallan onkin järjestettävä keskitetysti kontaktipiste, joka pystyy vastaanottamaan ja kanavoimaan tällaista apua.

- 4) Neljäs olennainen resurssi on juuri markkinoille tulossa olevat **nopeat ja edulliset vasta-ainetestit**. Niillä voidaan ensin tutkia populaationäytteillä taudin jo sairastaneiden osuus eri osissa maata ja alueita. Saatavuuden parantuessa niillä voidaan testata kaikki ja selvittää ketkä ovat sairastaneet taudin tietämättään ja ovat todennäköisesti sille immuuneja. Nämä henkilöt voivat rauhassa palata töihin ja normaalielämään.

Tarvitaan linjaukset kenen kustannuksella suomalaiset testataan ja miten jo sairastaneet toimivat.